

KATALOG

Barnehagelærerutdanning

Fagdidaktikk

FAGBOKFORLAGET

Leire og keramikk

Håndbok for studenter og lærere

Åse Kvalbein, Anne-Brit Soma Reienes

ISBN : 9788245026917
Pris : 499,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2024
Utgave : 1
Sider : 232
Vekt : 1180

Leire og keramikk – en håndbok for studenter og lærere gir eksempler på hvordan leire og keramikk kan brukes i undervisning med barn og ungdom.

Arbeid med leire stimulerer skapertrangen hos elever i ulike aldre. Med sine plastiske egenskaper åpner materialet for lek, nysgjerrighet og utprøving. Det innbyr både til egen fordypning og felles opplevelser. I denne boka får leseren en innføring i teoretisk kunnskap og praktisk verkstedarbeid. Samtidskeramikk og kulturelle referanser setter bilder av elevarbeider i en større sammenheng og viser et levende fagfelt i stadig utvikling.

Åse Kvalbein er førstelektor i kunst og håndverk ved NLA Høgskolen i Bergen. **Anne-Brit Soma Reienes** er førsteamanuensis i kunst og håndverk på Institutt for kunstoffag og kulturstudier ved Høgskolen i Innlandet, Hamar.

"Boka er banebrytende på flere måter. Den er innovativ. Som lærebok i høyere utdanning må den være forskningsbasert, og det er den. Den viser til teori og litteratur på en god måte, i tillegg brukes bilder av det ypperste av norsk kunsthåndverk. Etter norsk lov er kunstneriske verksidestilt med forskning i kunstoffagene og boka viser på en forbilledlig måte hvordan det er mulig å bygge sammen politiske strategier fra Norske kunsthåndverkere, pedagogiske kvalitet fra lærerutdanning og det beste fra kunsthåndverkfeltet. Det er en utfordring å gjøre noe som er like bra etter dette. Boka har satt en ny standard."

- Arild Berg, professor i kunstnerisk utviklingsarbeid innen feltet design, kunsthåndverk og kunst, OsloMet

Kunst, kultur og kreativitet

Kunstfaglig arbeid i barnehagen

Kari Bakke

(red.) Kari Bakke, (red.) Cathrine Jenssen, (red.) Aud Berggraf Sæbø

ISBN : 9788245046601
Pris : 549,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2023
Utgave : 3
Sider : 265
Vekt : 600

Ønsker du inspirasjon til hvordan du kan integrere arbeid med bildebok, musikk, fiksjon og rollelek, tegning og tredimensjonal form og digitale uttrykksmidler i prosjektbasert arbeid i barnehagen?

Ønsker du å forstå hva som karakteriserer skapende kunstfaglig arbeid?

Med denne reviderte utgaven av boken *Kunst, kultur og kreativitet* ønsker forfatterne å inspirere alle som er opptatt av å skape gode barnehager for dagens og fremtidens barn. Temaet for boken er barnehagens arbeid med kunstfagene drama, forming, musikk og litteratur. Det kunstfaglige området blir presentert fag for fag fra ulike ståsted og med ulike stemmer, samtidig som fellesskapet og mulige forbindelser mellom fagene blir synliggjort.

Boken vil være aktuell gjennom alle tre studieår i barnehagelærerutdanningen, og den egner seg også som inspirasjon og studiemateriale i barnehagen.

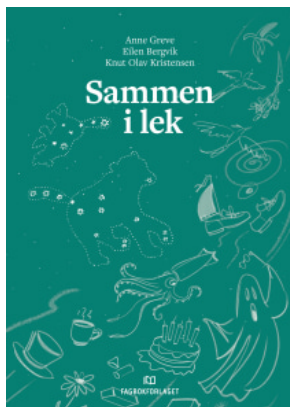
Kari Bakke er tidligere høgskolelektor i forming ved barnehagelærerutdanningen, ved Høgskolen på Vestlandet.

Cathrine Jenssen er tidligere seniorrådgiver ved Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen.

Aud Berggraf Sæbø er professor emerita i drama ved Universitetet i Stavanger.

Sammen i lek

Anne Greve, Eilen Bergvik, Knut Olav Kristensen

ISBN : 9788245026986
Pris : 379,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2023
Utgave : 1
Sider : 245
Vekt : 471

Hva skjer hvis lærere deltar i barns lek?

I boka *Sammen i lek* utfordrer forfatterne forståelsen av at lek kun er noe som hører barna og barndommen til. Forfatterne viser at dersom lærere i barnehage og skole blir med i barns lek uten et annet mål enn å skulle leke, kan leken fortsette. Lærere kan delta i lek på måter som inspirerer til mer lek. Men dette er ikke lett, og den studien som forfatterne bygger denne boken på, viser også til de mange dilemmaer og utfordringer som lærere står overfor når de skal delta i lek med barn.

Forfatterne av *Sammen i lek* har gjennomført en studie der de gjennom bruk av ulike metoder forsøker å finne svar på hvordan lærere opplever å ta del i barns lek og hvordan barn opplever det at lærere blir med på leken. Kunnskap om improvisasjon og kunnskap om dramatisk lek som estetisk uttrykk trer frem som to viktige forutsetninger for at en slik deltakelse skal inspirere til mer lek.

Sammen i lek en vitenskapelig monografi som henvender seg til lærere i barnehage og skole, til lærerstudenter i barnehagelærer- og grunnskolelærerutdanningen og til forskere som er opptatt av å få mer kunnskap om barns dramatiske lek.

Anne Greve er barnehagelærer og professor i barnehagepedagogikk ved barnehagelærerutdanningen på OsloMet – storbyuniversitetet. Hun har lang erfaring fra barnehage og fra barnehagelærerutdanning, og er spesielt opptatt av barns lek, barns vennskap og barnehagens historie.

Eilen Bergvik er barnehagelærer og har jobbet som pedagogisk leder i barnehage ved siden av arbeidet med denne boka. Hun er nå ansatt som universitetslektor i barnehagepedagogikk ved barnehagelærerutdanningen på OsloMet – storbyuniversitetet. Hun er spesielt opptatt av barns dramatiske lek, fortelling og figurteater i barnehagen.

Knut Olav Kristensen er barnehagelærer og universitetslektor i drama og teater ved barnehagelærerutdanningen på OsloMet – storbyuniversitetet. Han har i en årrekke vært opptatt av barns dramatiske lek som et estetisk uttrykk og hvordan den kan verdsettes og få livsrom i barnehagens hverdag.

Metodologiske ut-viklinger

Om kvalitativ og post-kvalitativ forskning i barnehagefeltet

Cecilie Myhre Ottersland

(red.) Cecilie Myhre Ottersland, (red.) Ann-Hege Lorvik Waterhouse

ISBN : 9788245035445
 Pris : 429,-
 Forlag : Fagbokforlaget
 Utgitt : 2023
 Utgave : 1
 Sider : 244
 Vekt : 515

I denne antologien skriver forskere frem ulike innganger, metoder og problemstillinger knyttet til barnehageforskningens metodologiske mangfold. Metoder og forskningsspråk utforskes og ut-vikles i møte med ulike teorier i et kvalitativt og post-kvalitativt landskap. Gjennom antologiens ulike tekster ut-vikles tenkning om og med forskningsetikk, observa(k)sjon, forskningens ubehag, a-r-t-ografi, statistikkstrikk, materialdans, pustende plasthester, autoetnografi, foto-grafering, eksperimenterende skriveprosesser og det å bli noes talsperson.

Forankret i det filosofen Gilles Deleuze omtaler som en «mindre» forskning, som virker aktivistisk og (po)etisk, ut-vikler antologiens tekster en bevegelig og prosessuell tenkning om metoder og metodologi som utfordrer faste og etablerte forståelser av forskning. Nysgjerrighet, utforskertrang og ønsker om å ut-vikle metoder og metodologiske tenkninger i kollektive nettverk ligger til grunn for arbeidet med antologien. Metoder og metodologi kan tenkes som bevegelige, foranderlige og virksomme på ulike vis i kvalitativ og postkvalitativ forskning, noe som fordrer en eksperimenterende vilje i forskningsarbeid. Målgruppa for antologien er fagfeller, men vi skriver også for master- og bachelorstudenter og alle andre som er opptatt av hvordan forskningens metodologi produserer kunnskap forskjellig.

Ann-Hege Lorvik Waterhouse er dosent i visuelle fag, kunst og håndverk ved Institutt for barnehagelærerutdanning ved OsloMet – storbyuniversitetet. Hennes forskningsinteresser omhandler materialer og materialitet i skapende prosesser. Waterhouse er opptatt av filosofi, posthumane perspektiver, nymaterielle teorier og kunstfaglige forskningssinnvinger.

Cecilie Ottersland Myhre er førstelektor i pedagogikk og underviser ved Institutt for barnehagelærerutdanning ved OsloMet – storbyuniversitetet. Hennes forskningsinteresser er inspirert av filosofi, feministisk posthumane og nymaterielle teorier, og ut-vikles i barnehagefaglige kontekster.

Religion, verdier og danning

Barns møte med de store spørsmål i livet

Sturla Sagberg

ISBN : 9788245039351
Pris : 379,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2022
Utgave : 2
Sider : 172
Vekt : 337

Denne boken handler om måter å snakke om religion, verdier og danning på i pedagogisk virksomhet. Den tar for seg de store spørsmålene i livet: om mening, om godt og ondt, om hvem vi ønsker å være, og om hva det er å være et menneske. Boken drøfter hvordan religion kan være både kultur og tro, hvordan verdisystemene endres, og hvilke vilkår et sekularisert samfunn gir for barns danning.

Denne reviderte utgaven er oppdatert i samsvar med endringer i lovverk og rammeplaner. Boken retter seg primært mot voksne som møter barn i barnehage og tidlig skolealder, men er relevant for alle som er opptatt av barns danning i et samfunn med økende kulturelt, moralsk og religiøst mangfold.

Sturla Sagberg er professor i religion, livssyn og etikk ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Broer og speil

Fortellinger i barnehagen-et samfunnsvitenskapelig og religionsfaglig perspektiv

Arnt Nordli, Marianne Schram, Gjertrud Stordal, Marit Hallset Svare,
Sølvi Ann Fætten
(red.) Svein Sando

ISBN : 9788245033922
Pris : 379,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2022
Utgave : 1
Sider : 183
Vekt : 391

I boka *Broer og speil* drøfter forfatterne fortelling i lys av interkulturell kompetanse, barns stedsfortellinger, historiebevissthet, hellige tekster, meningsdanning, samisk kultur, narrativ etikk og et etisk blikk på varianter av et folkeeventyr.

Målgruppen er først og fremst barnehagelærerstudenter og barnehagelærere, men også andre som er opptatt av fortelling.

Bokas forfattere underviser i samfunnsfag og religion, livssyn og etikk ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning: Svein Sando, Sølvi Ann Fætten, Arnt Nordli, Marianne Schram, Gjertrud Stordal og Marit Halset Svare.

Redaktør er **Svein Sando**. Han har også skrevet to av kapitlene i boka. Sando er professor i RLE med vekt på etikk, ved DMMH i Trondheim. Han har publiseringer på et bredt felt (fra arkitektur til matematikk), med tyngdepunkter i teknologietikk og profesjonsetikk.

Barnehagedidaktikk, 2. utgave

En dynamisk og flerfaglig tilnærming

Stig Broström

(red.) Stig Broström, (red.) Tove Lafton, (red.) Mari-Ann Letnes

ISBN : 9788245037845
Pris : 499,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2022
Utgave : 2
Sider : 291
Vekt : 576

Hvordan kan man legge til rette for barns lærelyst, engasjement og vitebegjær?

I det barnehagefaglige landskapet står barnehagelæreren overfor en rekke faglige og praktiske utfordringer. Situasjonen krever at man har en dynamisk og mangfoldig tilnærming til didaktisk tenkning. Forfatterne viser hvordan man kan planlegge virksomheten ut fra en flerfaglig tilnærming. Både allmenndidaktiske og fagdidaktiske perspektiver på barnehagens pedagogikk og innhold løftes fram.

Bidragene er basert på nyere pedagogisk forskning og tidsaktuelle barnehagepraksiser, og i denne reviderte utgaven er kapitlene oppdatert med de siste årenes forskning og revidering av barnehagens styringsdokumenter. Det doble perspektivet som inkluderer forskningsbasert kunnskap og praktiske erfaringer, sikrer et nødvendig samspill mellom teori og praksis. I boken utdypes sentrale didaktiske begrep som overveiende plasserer seg i en danningsteoretisk tradisjon.

Boken er tilpasset barnehagelærerutdanningens ulike kunnskapsområder. Den retter seg mot forskere innen barnehage og didaktikk, lærerutdannere og barnehagelærere som skal lede flerfaglig pedagogisk arbeid i barnehagen.

Stig Broström er professor emeritus ved Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU) ved Aarhus Universitet. Han er utdannet barnehagelærer, cand.pæd. og ph.d. i småbarnspedagogikk og har i en rekke år vært opptatt av og forsket på barnehagens pedagogikk og barns første år i skolen.

Tove Lafton er førsteamanuensis i barnehagepedagogikk ved OsloMet. Hun har lang erfaring fra arbeid i barnehage og universitet på ulike nivåer og har en ph.d. med fokus på personalets møter med nye teknologier i barnehagen. Hennes interesseområder er ledelse, refleksjon, barnehagefaglig profesjonsutvikling og sosiomaterielle perspektiver, samt digital teknologi og digitale praksiser i barnehagen.

Mari Ann Letnes er ph.d. og førsteamanuensis i pedagogikk ved Institutt for lærerutdanning, NTNU, og har i tillegg en 20 % stilling som IKT-leder ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning. Letnes har gjennomført flere forskningsprosjekter relatert til barns kreative arbeid og estetiske læringsprosesser i skole og barnehager samt barns og elevers bruk av digital teknologi i kreative prosjekter. Hun deltar i forskjellige europeiske forskningsprosjekter og forskningsnettverk. Hun har lang

Mellom steder, rom og materialer

Teoretiske utforskninger i barnehagen

Else Cathrine Melhuus, Solveig Nordtømme

ISBN : 9788245021042
Pris : 349,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2022
Utgave : 1
Sider : 214
Vekt : 456

Steder, rom og materialer møter og omslutter barn i barnehagen hver dag. Betydningen de har for barnehagens praksiser, er ofte underkommunisert, og barnehagelæreren ses ofte som den avgjørende kraften i utviklingen av rommenes innhold. Boken presenterer en teoretisk bevegelse fra fenomenologi til posthumanisme og utfordrer forståelsen av menneskets subjektposisjon i en materiell verden.

Barnehagelivets praksis skrives frem som noe som blir til og materialiserer seg sammen med menneskene, tingene, ideene og diskursene som presenteres i denne boken. Begreper som kiasme, agens og romtidmaterialitet tas i bruk for å gjøre analyser av empiriske eksempler fra forskningsprosjekter i barnehager.

Leseren tas med inn i møter med steder, rom og materialitet gjennom teoretiske perspektiver og gjennom eksempler fra hverdagslivet i barnehagen.

Boken er skrevet for studenter på bachelor- og masternivå samt for profesjonsutøvere og forskere som er nysgjerrige på teorier og sammenkoblinger som kan bevege praksis.

Else Cathrine Melhuus er dosent i pedagogikk, og **Solveig Nordtømme** er førsteamanuensis i pedagogikk. Begge jobber i barnehagelærerutdanningen ved henholdsvis Universitetet i Agder og Universitetet i Sørøst-Norge, og deres forskningsinteresse er knyttet til hvordan steder, rom, mennesker og ting inngår i pedagogiske praksiser.

I materialenes verden

Perspektiver og praksiser i barnehagens kunstneriske virksomhet

Ann-Hege Lorvik Waterhouse

ISBN : 9788245038828
Pris : 459,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2021
Utgave : 2
Sider : 186
Vekt : 485

«Jeg har flere ganger observert at småbarn i vogn lager lyd når de blir trillet over brostein. Tonen de synger, vibrerer når hjulene på vogna ruller over ruglet underlag.»

Vi er alle i kontinuerlige materielle prosesser og bevegelser, og vi er selv materiale. Kunnskap om og handlinger og holdninger knyttet til vår måte å forholde oss til materialer og materialitet på er vesentlig for å kunne skape og uttrykke oss gjennom materialer. I denne reviderte utgaven av boka, som er bearbeidet i tråd med gjeldende rammeplan, møter du ulike perspektiver knyttet til barns opplevelser og erfaringer med materialers egenskaper, muligheter og virkninger i kunstnerisk virksomhet.

Materialene har fundamental betydning for skapende virksomhet, som arter seg på mangfoldig vis i billedkunst, arkitektur, design, tradisjonskunst, håndverk og barns kunstneriske prosesser. Materialene bærer i seg historier og videreformidler generasjoners levde liv og handlingsbårne kunnskap. Materialene gir inspirasjon og substans til tenkning, og følelser finner sitt foruttrykk i dem. Å uttrykke seg i materialer som fysiske substanser og digital materialitet er språk, en form for estetisk samtale – samhandling mellom skaperne og materialene de skaper med, og dem som opplever og erfarer det som er skapt. Det handler om å formes og forme i materialmøter.

I materialenes verden er skrevet for studenter på barnehagelærerutdanningen og for alle andre som arbeider med barn, kunst og skapende virksomhet i utdanning, barnehage og kunst- og kulturinstitusjoner.

Ann-Hege Lorvik Waterhouse er dosent i visuelle fag, kunst og håndverk ved Institutt for barnehagelærerutdanning, Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier ved OsloMet – storbyuniversitetet. Waterhouse har i mange år arbeidet med forming, kunst og håndverk, med kunstformidling og barns opplevelser, eksperimenteringer og erfaringer med varierte materialer i skapende relasjoner i barnehagen. Hun har også en doktorgrad innen kulturstudier hvor hun har forsket på de yngste barnehagebarnas eksperimenterende materialmøter.

Matglede i barnehagen

Guri Langholm, Elly Herikstad Tuset

ISBN : 9788245035179
Pris : 499,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2021
Utgave : 2
Sider : 168
Vekt : 365

Måltider i barnehagen er en god anledning til hygge og sosialt samvær, men også en arena for læring. Det er mye et barn trenger å lære om mat og smak. Da er det viktig at personalet i barnehagen både er nysgjerrig på mat og er kjent med barns spiseutvikling og kosthold. Når barn bruker sansene sine for å undersøke og bli kjent med smaker og konsistenser, gir det også god grobunn for å utvikle språk og lære å kjenne nye matord.

Mat og måltider inngår i barnehagens pedagogiske arbeid på linje med de andre fagområdene i rammeplanen. I denne reviderte utgaven av *Matglede i barnehagen* er den didaktiske tilnærmingen til matfag forsterket. Med personalet som gode rollemodeller og tilretteleggere kan barna være aktive deltakere i å utforske og bli kjent med ny mat, utvikle praktiske mat- og måltidsferdigheter og delta i måltids- og matlagingsfellesskap. I tillegg er det lagt mer vekt på hvordan mat og måltider kan være bærekraftige, og på dyrking av matvekster i (by)barnehagen. Boka er nært tilknyttet praksis og har mange forslag til aktiviteter for lek og utforsking med mat og smak.

Målgruppen for *Matglede i barnehagen* er barnehagelærerstudenter, ansatte i barnehagen og ellers andre som har ansvar for å tilby mat til barn i barnehagen.

Guri Langholm er førstelektor på Naturfagsenteret ved Universitetet i Oslo. Hun har tidligere arbeidet på barnehagelærerutdanningen ved Storbyuniversitetet – OsloMet.

Elly Herikstad Tuset er universitetslektor på barnehagelærerutdanningen ved Storbyuniversitetet – OsloMet. Hun har tidligere arbeidet flere år i barnehage.

Forfatterne har sammen holdt en rekke kurs innenfor temaet mat i barnehagen.

Kunstmøter og estetiske prosesser med de yngste barna (0-3 år)

Øystein Elle

(red.) Øystein Elle, (red.) Mette Røe Nyhus

ISBN : 9788245032871
Pris : 409,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2021
Utgave : 1
Sider : 243
Vekt : 527

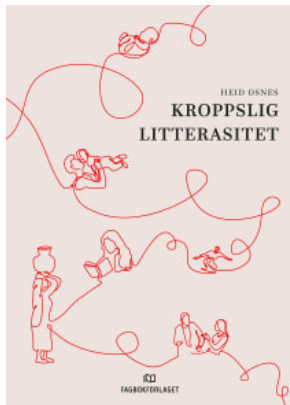
Denne boka handler om estetikk og de yngste barnas møter med kunst.

Gjennom vitenskapelige artikler viser forfatterne hvordan kunst, pedagogikk og estetiske og filosofiske teorier og forskningsperspektiver kan knyttes sammen med skapende og utøvende kunstnerisk praksis. Bredden i artiklene viser kompleksiteten i hva kunstmøter og estetiske prosesser kan være og kan bli i hverdagslivet i barnehagen, i møter mellom barn og kunstneriske hendelser og forestillinger, og i møter mellom mennesker og materialer.

Øystein Elle (scenekunstner og førsteamanuensis) og **Mette Røe Nyhus** (førstelektor), begge ved Høgskolen i Østfold, er bokas redaktører. Redaktørene og øvrige forfattere har bakgrunn fra pedagogikk- og kunstfeltet.

Kroppslig litterasitet

Heid Osnes

ISBN	: 9788245014655
Pris	: 355,-
Forlag	: Fagbokforlaget
Utgitt	: 2021
Utgave	: 1
Sider	: 169
Vekt	: 304

Kroppslig litterasitet handler om egenverdien ved å være fysisk aktiv og i bevegelse gjennom hele livet. Boka bygger på teori om kroppslig litterasitet (physical literacy) fremmet av Margaret Whitehead, og gir en bred forståelse av hvilke muligheter som ligger i en bevissthet om kroppens potensialer. Det handler om mer enn å fremme god helse, mer enn ferdighetslæring, mer enn å trene. Hele menneskets væren i verden er kroppslig, og kroppen har betydning for hvordan vi kommuniserer, og hvordan vi forholder oss til andre mennesker.

Gjennom livet dannes vi som kroppslige subjekter. Forfatteren diskuterer hva som bør ligge i begrepet kroppslig litterasitet, og på hvilken måte dette kan være til nytte for lærere i barnehage og grunnskole. Bokas målgruppe er undervisere, forskere og studenter på barnehagelærer- og grunnskolelærerutdanningene. Boka er også aktuell for alle som er opptatt av kropp og bevegelse fra ulike perspektiver, som lek, fysisk aktivitet, helse og daglige gjøremål, men også kropp og bevegelse i samspill og kommunikasjon.

Heid Osnes er førstelektor ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier ved OsloMet. Hun underviser i faget fysisk fostring og på kunnskapsområdet natur, helse og bevegelse. Hun har blant annet forsket på kroppslig lek og holdt kurs, foredrag og presentasjoner på konferanser nasjonalt og internasjonalt. Hennes faglige tilnærming til kropp og bevegelse fra ulike perspektiver har resultert i flere fagbøker og vitenskapelige artikler.

Samer og nasjonale minoriteter i barnehagen

Tone Aarre

ISBN : 9788245024722
Pris : 345,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2020
Utgave : 1
Sider : 118
Vekt : 179

Barnehagen utgjør et læringsfellesskap der barn skal tilegne seg begynnende kunnskaper, og der holdninger utvikles og formes. I barnehagen skal barna bli kjent med kulturelt mangfold. Det vil blant annet si at barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med samene og får kjennskap til nasjonale minoriteter. Innledningsvis retter boka søkelys mot norsk politikk overfor samer og nasjonale minoriteter i historisk og samtidig perspektiv. Deretter følger en innføring om hver av de kulturelle minoritetene. Videre reflekterer forfatteren over rammeplanen som dokument og arbeidsredskap når det gjelder å legge til rette for at barnehagebarn blir kjent med Norges urfolk og får kjennskap til nasjonale minoriteter. I siste del av *Samer og nasjonale minoriteter i barnehagen* presenteres noen forslag til hvordan barnehagen kan arbeide med hver av folkegruppene på en positiv og engasjerende måte. Boka kan leses fra perm til perm, eller leseren kan konsentrere seg om én folkegruppe av gangen. Hver av folkegruppene har sin egen fargekode.

|
Tone Aarre arbeider som førstelektor i barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen på Vestlandet.

Musikkpraktisk klokskap

i arbeid med barnehagebarn

Tiri Bergesen Schei

(red.) Tiri Bergesen Schei

ISBN : 9788245022414
Pris : 489,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2019
Utgave : 1
Sider : 169
Vekt : 303

Leken og modig må den være som skal legge til rette for musikkaktiviteter i barnehagen. Tryggheten må være der. Stemmen må virke, gitargrep sitte, små mennesker må sees og høres, anledninger må gripes. Hva er det vi gjør når det flyter bra, og vi kjenner på den gode musikalske dialogen med barna?

De greske filosofene kalte det praktisk klokskap, den kunnskapen som utøves av gode ledere i menneskelig samspill. Det handler om å forstå sin rolle, skape muligheter, og gjøre andre sterke. Øving, erfaring og refleksjon er nødvendig. I denne forskningsantologien løfter vi frem musikkpraktisk klokskap som en fellesnevner for skapende musikkpraksis i barnehagen.

Tiri Bergesen Schei er professor i musikkpedagogikk ved Høgskulen på Vestlandet.

Digital praksis i barnehagen

Nina Bauer Bølgan

ISBN : 9788245023206
Pris : 439,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2018
Utgave : 1
Sider : 158
Vekt : 316

Boken er en introduksjon til digitalt arbeid i barnehagen, og et bakteppe for diskusjon og refleksjon om barnehagens digitale praksis. Profesjonsfaglig digital kompetanse er nødvendig for å skape god digital praksis preget av nysgjerrighet, eksperimentering, kreativitet og skaping. Målgrupper er alle som bør være opptatt av å utvikle god og klok digital praksis: Personalet i barnehagen, eiere, studenter og fagansatte i barnehagelærerutdanningen, politiske aktører og kunnskapsmiljøer som er opptatt av teknologi i barnehagen.

Nina Bauer Bølgan har lang undervisningserfaring fra barnehagelærerutdanningen. Hun regnes som en nestor innen det digitale området i barnehagen, og har hatt et særlig engasjement for å utvikle personalets profesjonsfaglige digitale kompetanse. Bølgan har skrevet temaheftet om IKT i barnehagen, har utgitt flere bøker, deltatt i europeiske utviklingsprosjekt og bidratt på en rekke nasjonale og internasjonale konferanser. I 2006 initierte hun konferansen «Klikk der!», og arbeider nå med DAB-konferansene (Digital Arena Barnehage).

Barn skaper sted - sted skaper barn

Anne Myrstad

(red.) Anne Myrstad, (red.) Toril Sverdrup, (red.) Mai Brit Helgesen

ISBN : 9788245022162
Pris : 439,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2018
Utgave : 1
Sider : 200
Vekt : 506

Hva betyr topologi, klima, værforhold, kultur og natur for barnehagens aktører, og hvilken betydning har barnehagens aktører i dette landskapet? I boka *Barn skaper sted - sted skaper barn* utforsker vi barnehage-barns aktiviteter og barnehagens praksiser gjennom en stedslinse. Tittelen gjenspeiler en dynamisk og relasjonell forståelse av sted, der mennesker og steder gjensidig skaper hverandre. Boka retter seg mot studenter innenfor barnehagepedagogikk samt forskere og faglærere knyttet til barnehagefeltet.

Redaksjonen består av førstelektorene **Anne Myrstad**, **Toril Sverdrup** og **Mai Brit Helgesen**. De er knyttet til barnehagelærerutdanningen ved Norges arktiske universitet i Tromsø og i Alta. Myrstad er samfunnsfag-didaktiker, mens Sverdrup og Helgesen underviser i pedagogikk.

Andre bidragsytere er Pernille Bartnæs, Veronica Bergan, Sidsel Boldermo, Maria Dardanou, Abigail Hackett, Solveig Joks, Marte Liset, Hanne Kirsten Nilsen, Ylva Jannok Nutti og Elin Eriksen Ødegaard.

Kva ser vi - kva gjer vi

Omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep. Skulen og barnehagen sine oppgaver

Inge Nordhaug

ISBN : 9788245020106
Pris : 369,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2018
Utgave : 1
Sider : 144
Vekt : 259

Mange barn er utsette for og lever med omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep, men blir svikta av dei som møter dei i deira kvardag utanfor heimen. Dei fleste som arbeider med barn i skule, barnehage, organisasjonar eller institusjonar, har opplevd at dei undrar seg over noko barn har sagt eller gjort. Undringa kan ha komme som eit lite blaff eller vere ei kronisk kjensle av ubehag, uro og bekymring. Men kva gjer ein med ei slik bekymring? Mange manglar den kompetansen og det motet som skal til for å hjelpe barnet.

Denne boka er meint å gi kunnskap og hjelperåder. Det er lagt vekt på handlingskompetanse, det vil seie å gi oversikt over reglar og døme på god praksis. Det handlar til dømes om korleis ein kan auke sensitiviteten sin overfor barna, om korleis ein skal involvere kollegaer og leiing, og om samtalemotodiske grep i møte med barna og foreldra. Det blir òg gitt ei oppdatert innføring i ny kunnskap om konsekvensane av omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep.

Boka er relevant for alle som jobbar med barn og unge eller som utdannar seg til slike yrke.

Inge Nordhaug er klinisk sosionom i barne- og ungdomspsykiatri og er tilsett ved RVTS Vest. Han arbeider til dagleg med alvorleg omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep. Han har i mange år undervist i temaet for lærarar i barnehage og skule og på universitet og høgskular.

Leseproseser i barnehagen

Trine Solstad, Turid Thorsby Jansen, Anne Marie Øines

ISBN	: 9788245020441
Pris	: 419,-
Forlag	: Fagbokforlaget
Utgitt	: 2017
Utgave	: 1
Sider	: 215
Vekt	: 398

I *Leseproseser i barnehagen* er det leseopplevelsen som står i sentrum. Her drøftes en rekke temaer knyttet til det å utvikle spennende leseprosесer i barnehagen. Hva er god barnelitteratur, hva bør finnes i hyllene i barnehagen, og hva slags tilgang bør barna ha til bøkene, er spørsmål som diskuteres. Boka presenterer bildebøker spesielt og gir eksempler på gode bøker som passer både for små og store barnehagebarn. Her vises også eksempler fra praksis, og leseren får innblikk i hva som skjer når barna møter bøker og skaper samtaler om dem. Personalets jobb er å åpne veien inn i litteratur for alle barn og gi dem evner og muligheter til å leve seg inn i det som utspiller seg der. Forfatterne ønsker å gi leserne innsikt i og kunnskap om hva lesing kan være, men dessuten gjøre leserne begeistret og lystne på å utforske og utvikle en egen leseprosess sammen med barn. Boka retter seg mot studenter og forskere i barnehagelærerutdanningen, men vil være aktuell for alle ansatte i barnehagen.

Trine Solstad er førsteamanuensis i språkfag ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Hun underviser i barns språk og litteratur i barnehagelærerutdanningen, og har skrevet flere bøker og artikler om høytlesning i barnehagen og om barns møte med bildebøker.

Turid Thorsby Jansen er tidligere førstelektor i pedagogikk ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Hun har undervist i barnehagepedagogikk i barnehagelærerutdanningen, og har bidratt i flere bøker om barnehageutvikling og barnehagelærernes rolle. Hun arbeider fortsatt med oppdrag i barnehagesektoren.

Anne Marie Øines er høgskolelektor i språkfag ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Hun underviser i barns språk og litteratur i barnehagelærerutdanningen, og er opptatt blant annet av barnehagelæreres arbeid med flerspråklige barn og barnelitteratur i barnehagen.

Minoritetsreligioner i barnehagen

*Silje Lyngar Einarsen, Katrine Giæver, Kari-Mette Walmann Hidle
(red.) Olav Hovdelien*

ISBN : 9788245020267
Pris : 399,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2017
Utgave : 1
Sider : 170
Vekt : 351

Hva er religion? Hva er religionens plass i dagens senmoderne samfunn? Har religion noe å gjøre i offentlige institusjoner som barnehagen og skolen? Hvorfor trenger barnehagelærere kunnskap om religion? Hvordan bør religiøs mangfold håndteres i barnehagen? Hvorfor markerer barnehager religiøse høytider? Dette er noen av spørsmålene som blir tatt opp i denne boken. *Minoritetsreligioner i barnehagen* er skrevet først og fremst med tanke på barnehagelærere og barnehagelærerstudenter. Boken vil også kunne være av interesse for andre som er opptatt av religion i barnehagen eller religion og samfunn mer allment.

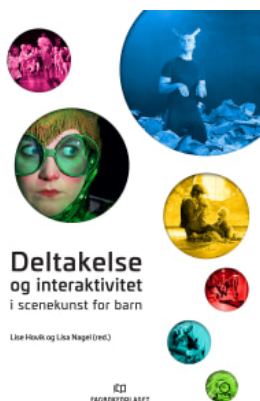
Olav Hovdelien er professor i religionsdidaktikk ved Høgskolen i Oslo og Akershus, Institutt for barnehagelærerutdanning

Silje Lyngar Einarsen er høgskolelektor i RLE ved Institutt for Barnehagelærerutdanning, Høgskolen i Oslo og Akershus, og PhD-stipendiat i religionsvitenskap ved Århus Universitet.

Katrine Giæver er PhD-stipendiat ved Avdeling for pedagogikk og sosialfag på Høgskolen i Innlandet.

Kari-Mette Walmann Hidle er førsteamanuensis ved Institutt for sosiologi og sosialt arbeid ved Universitetet i Agder.

Deltakelse og interaktivitet i scenekunst for barn

Lise Hovik

(red.) Lisa Nagel

ISBN : 9788245020946
Pris : 409,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2017
Utgave : 1
Vekt : 618

Tema for denne boken er deltagelse og interaktivitet i scenekunst for barn. Med dette forstås vi et bredt spekter av scenekunstpraksiser som på ulike måter og med ulike begrunnelser og formål inviterer barnepublikummet med som deltakere i en forestilling. Det kan være snakk om at barn bidrar sammen med kunstnerne i den skapende prosessen, som premissleverandører, som referansepublikum eller som aktører på scenen. Det kan også være snakk om dramaturgiske strategier i møtet mellom scene og sal eller om ulike former for interaksjon med barna under selve forestillingen. Boken tematiserer dermed ulike kunstneriske metoder og strategier for å involvere barna i scenekunsten. Den tilbyr også dramaturgiske verktøy for analyse av interaktive forestillinger gjennom en teoretisk begrepsavklaring knyttet til tverrfaglige perspektiver og ulike diskurser om deltagelse og interaksjon i scenekunst for barn. Det kunstneriske forskningsprosjektet SceSam interaktive dramaturgier i scenekunst for barn danner utgangspunkt for bokens tematikk. I SceSam har en gruppe forskere og kunstnere sammen undersøkt interaktivitet som kunstnerisk strategi i scenekunstprosjekter for barn i alderen 0-12 år. Prosjektet har bestått av scenekunst, forskning og formidling, og undersøkelsene har vært av både teoretisk og praktisk karakter. Boken formidler kunnskap og innsikt fra arbeidet med SceSam, både gjennom fagtekster, intervjuer og essays. I tillegg presenterer en rekke kunstnere sitt arbeid med forestillinger der barns deltagelse står i fokus. Boken retter seg mot studenter, faglærere i estetiske fag, produsenter, formidlere, kritikere og kunstnere i feltet. Boken vil interessere alle som arbeider i feltet scenekunst for barn.

Lise Hovik (1962) er kunstnerisk leder i Teater Fot. Hun arbeider som dramapedagog og førsteamanuensis i drama ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning i Trondheim. Hun har en ph.d om teater for de aller minste fra 2014. Forskningsprosjektet var en kunstnerisk og teoretisk undersøkelse av barneteatrets interaktive og performative estetikk, med fokus på lek og improvisasjon. Forestillingen De Røde Skoene dannet kunstnerisk utgangspunkt for forskningsarbeidet. I 2012 laget hun barneteatertrilogien Du skal få høre fuglesang i co-produksjon med Trøndelag Teater. Hovik har vært forskningsleder i SceSam. Les mer på [www.scesam.no](#).

Lisa Nagel (1977) er kunstnerisk leder for SceSam. Nagel er initiativtaker til prosjektet, som hun har utviklet og ledet fra oppstarten i 2012 og fram til i dag. Hun er utdannet dramapedagog og teaterviter og har

bakgrunn som dramaturg og kritiker. Nagel har vært tilknyttet Norsk barnebokinstitutt som ph.d.-stipendiat, hvor hun har arbeidet med et doktorgradsprosjekt som undersøker hvordan det å betrakte ulike kunstuttrykk for barn som performative hendelser får konsekvenser for hvordan vi kan forstå forholdet mellom barn og verk i både scenekunst, bildebøker og bildebok-apper for barn. Nagel er tilknyttet nettidskriftet Periskop som fagredaktør med ansvar for scenekunst og litteratur, og hun er virksom som foredragsholder, kommentator og debattant i feltet scenekunst for barn.

Med kunst i barnehagen

Ann-Hege Lorvik Waterhouse

ISBN : 9788245015331
Pris : 449,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2017
Utgave : 1
Sider : 200
Vekt : 807

Kunstens funksjon er mer enn behag. Kunst skal pirre og åpne opp for følelser, nysgjerrighet, utforskning og eksperimentering. God kunst skal kjennes på kroppen, henvende seg til sansene og til intellektet. Kunst er språk! Rike kunstopplevelser gir næring til barns undring, fabulering, egen kulturskaping og lek. I boka *Med kunst i barnehagen* tar forfatteren for seg kunst som et mulighetsfelt for faglig pedagogisk arbeid i barnehagen, og du møter ulike perspektiver knyttet til kunst, barns kunstmøter og barnehagelærerens rolle og ansvar i ulike kunstfaglige kontekster.

Med kunst i barnehagen er skrevet for studenter i barnehagelærerutdanninga og alle andre som er opptatt av barns møter med kunst i barnehage, i kunst- og kulturinstitusjoner og i samfunnet.

Ann-Hege Lorvik Waterhouse er førstelektor i forming, kunst og håndverk ved institutt for barnehagelærerutdanning ved høgskolen i Oslo og Akershus. Waterhouse har i mange år arbeidet med barn og kunst i ulike kontekster og har gjennomført flere kunstformidlingsprosjekter i barnehage og museum.

Mangfold i barnehagen

Fra politisk vilje til flerkulturell virkelighet

Vibeke Solbue

(red.) Vibeke Solbue, (red.) Yvonne Bakken

ISBN : 9788245019704
Pris : 379,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2016
Utgave : 1
Sider : 189
Vekt : 373

Boken er et ledd i satsingen Kompetanse for mangfold som er et prosjekt for kompetanseutvikling i universitets- og høyskolesektoren med praksisfeltet som arena. Bidragsyterne har gjennom sine forskningsprosjekter fått økt kompetanse på dette feltet. Vår ambisjon er at dette vil føre til økt kunnskap i barnehage, skole og lærerutdanning og på det politiske nivået. Bidragene favner bredt innenfor det avgrensede feltet: den flerkulturelle barnehagen og skolen i samfunnet. Alle forfatterne i boken ønsker å bidra til en integrerende og inkluderende barnehage og skole gjennom sin forskning institusjoner som vi ønsker skal nå målet om å tilby barn og unge en likeverdig opplæring. De fleste av bidragene har en empirinær tilnærming som eksemplifiserer det vitenskapelige gjennom «bilder», så å si. Mangfold i skolen og Mangfold i barnehagen er to bøker med tett sammenheng som utfyller og kompletterer hverandre.

Vårt ønske er at bøkens undertittel: Fra politisk vilje til flerkulturell virkelighet? i stor grad kan være en konstatering og ikke et spørsmål.

Denne antologien henvender seg primært til praktikere og forskere i barnehagesektoren.

Yvonne Bakken er utdannet førskolelærer og har hovedfag i sosialantropologi. Hun jobber som høgskolelektor ved barnehagelærerutdanningen på Høgskolen i Bergen, med tilknytning til samfunnsfagseksjonen.

Vibeke Solbue er førsteamanuensis i pedagogikk på Høgskolen i Bergen og underviser både på grunnskolelærerutdanningen og i master i undervisningsvitenskap.

Barnehagens arbeid med tidlig litterasitet

På barns vilkår

Liv Gjems

ISBN : 9788245018554
Pris : 419,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2016
Utgave : 1
Sider : 197
Vekt : 386

Denne boken er resultat av et forskningsprosjekt som har fokusert på kunnskaper som er sentrale for å støtte barns tilegnelse av tidlig litterasitet. Tidlig litterasitet handler om alt barn lærer om språk, fra fødselen til ca. åtteårsalderen. I tidlig litterasitet inngår muntlig språk og det å lære ord, lære å formulere setninger og formidle budskap til andre, og ikke minst å forstå hva andre snakker om og er opptatt av. Disse språklige kunnskapene har barn stor glede av når de leker med hverandre, utforsker ting de er opptatt av, og deltar i ulike aktiviteter. Det muntlige språket de har med seg når de begynner på skolen, legger grunnlaget for at de lærer seg å lese og skrive. Barnehageårene utgjør dermed grunnmuren i barns utdanning.

Det å tilegne seg et rikt muntlig språk i barnehageårene er en krevende læringsprosess, og barn er avhengige av at barnehagepersonalet vet hvordan de kan støtte og stimulere ulike barns språklæring. Det stilles følgelig store krav til barnehagepersonalet for å fange opp hva barna er opptatt av, og hva slags språklig støtte forskjellige barn vil ha fordel av å få. Barn i barnehagealderen lærer språk best når de får snakke om tema som engasjerer dem, sammen med barnehagepersonale de har gode og trygge relasjoner til, og som inviterer dem til aktivt å bruke språket selv.

Boken presenterer barns språktilegnelse fra de begynner i barnehagen, og kjennetegn på mønstrene for språktilegnelse gjennom barnehageårene. Den gir også ideer til hvordan personalet kan støtte barn ved å legge til rette for ordlæring, og ved å lære dem å samtale i ulike aktiviteter og situasjoner.

Liv Gjems er professor i pedagogikk ved Høgskolen Sørøst-Norge.

Demokratiske praksiser i barnehagen

Kirsten Elisabeth Jansen

(red.) Kirsten Elisabeth Jansen, (red.) Jon Kaurel, (red.) Turi Pålerud

ISBN : 9788245016529
 Pris : 369,-
 Forlag : Fagbokforlaget
 Utgitt : 2015
 Utgave : 1
 Sider : 199
 Vekt : 386

Demokrati som livsform er det sentrale i bokens kapitler. Hvordan kan vi forstå barnehagens ulike aktiviteter, rutiner og relasjoner som demokratiske praksiser? Er demokrati som begrep eller som konstruksjon egnet til å forstå barns hverdag og oppvekst? Med utgangspunkt i varierte teoretiske perspektiver drøfter forfatterne premisser for demokratiske prosesser i barnehagen. Motstand, overskridelser og forhandling er grunnleggende for demokratidannelse og kan leses inn i barns fellesskap, lek og læringsaktiviteter. Det handler ikke om å finne én riktig praksis, men om å skape vilkår for deltakelse og fellesskap preget av åpenhet og vilje til å endre barnehagens mange praksiser. De ulike kapitlene i boken baserer seg på praksisrelaterte forskningsprosjekter og knytter slik sammen teori og praksis. **Kirsten Elisabeth Jansen** har undervist ved barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Agder i tjue år. Hun har deltatt i flere utviklings- og forskningsprosjekter relatert til barns rett til medvirkning. Jansen har skrevet flere fagbøker og artikler relatert til barnehagefeltet. Hun er nå pensjonist.

Jon Kaurel er doktorgradsstipendiat ved Institutt for pedagogikk ved Universitetet i Oslo. Han arbeider med en avhandling som omhandler de siste femten års barnehagepolitikk, og har tidligere arbeidet som seniorrådgiver i Utdanningsforbundets sentrale sekretariat.

Turi Pålerud er politisk rådgiver i Utdanningsforbundet. Hun er utdannet førskolelærer og har hovedfag i pedagogikk. Pålerud har arbeidet i barnehage, i førskolelærerutdanningen og i barnehagelærernes fagforening. Hun har også skrevet og redigert bøker for profesjonen og barnehagelærerutdanningen.

Didaktikk for en demokratisk barnehage

Turi Pålerud

ISBN : 9788245011029
Pris : 439,-
Forlag : Fagbokforlaget
Utgitt : 2013
Utgave : 1
Sider : 183
Vekt : 360

Hva er didaktisk arbeid i barnehagen? Mange oppfatter svaret på spørsmålet som «planlagte læringsaktiviteter». Men barnehagens formål er mye mer enn det som kan fanges inn i mål for barns læring. I denne boka beskrives noen kjennetegn ved barnehagens utdanningsmandat. Barnehagen skal gi god omsorg og sikre barn rett til medvirkning og tid til lek. Denne siden av barnehagens virksomhet kan ikke begrunnes av mål om læring eller planlagte resultater. Likevel kan arbeidet underlegges didaktiske vurderinger. I boka diskuteres viktige didaktiske kategorier, som begrunnelser, innhold, arbeidsmåter og vurdering. Demokrati, som barnehagens viktigste verdi, danner bakgrunn for innholdet.

Forfatteren henvender seg først og fremst til studenter i barnehagelærerutdanningen, men boka kan være interessant for alle som er opptatt av barnehagepedagogikk eller barnehagepolitikk.

Turi Pålerud er politisk rådgiver i Utdanningsforbundet. Hun har tidligere arbeidet i barnehage, i et pedagogisk ressursteam i en bydel i Oslo og i førskolelærerutdanningen ved Høgskolen i Oslo. Pålerud har bidratt til flere bøker om barnehagepedagogikk, barnehagepolitikk og barnehagelærerutdanning.

«Turi Pålerud dokumenterer i sin bok at didaktikk berører de mest sentrale arbeidsområder i barnehagen og setter i gang spennende diskusjoner. Med saft og kraft!»

Pedagogisk bokorm

FORFATTERE

Ann-Hege Lorvik Waterhouse	5,10,23	Anne Greve	4
Anne Marie Øines	19	Anne Myrstad	17
Anne-Brit Soma Reienes	2	Arnt Nordli	7
Aud Berggraf Sæbø	3	Cathrine Jenssen	3
Cecilie Myhre Ottersland	5	Eilen Bergvik	4
Elly Herikstad Tuset	11	Else Cathrine Melhuus	9
Gjertrud Stordal	7	Gunhild Tomter Alstad	26
Guri Langholm	11	Heid Osnes	13
Inge Nordhaug	18,18	Jon Kaurel	27
Kari Bakke	3	Kari-Mette Walmann Hidle	20
Katrine Giæver	20	Kirsten Elisabeth Jansen	27
Knut Olav Kristensen	4	Lisa Nagel	21
Lise Hovik	21	Liv Gjems	25
Mai Brit Helgesen	17	Mari-Ann Letnes	8
Marianne Schram	7	Marit Hallset Svare	7
Mette Røe Nyhus	12	Nina Bauer Bølgan	16
Olav Hovdelien	20	Silje Lyngar Einarsen	20,20
Solveig Nordtømme	9	Stig Broström	8
Sturla Sagberg	6	Svein Sando	7
Sølvi Ann Fætten	7	Tiri Bergesen Schei	15
Tone Aarre	14	Toril Sverdrup	17
Tove Lafton	8	Trine Solstad	19
Turi Pålerud	28	Turid Thorsby Jansen	19
Vibeke Solbue	24	Yvonne Bakken	24
Åse Kvalbein	2	Øystein Elle	12

TITLER

Andrespråk og flerspråklighet i barnehagen	26	Barn skaper sted - sted skaper barn	17
Barnehagedidaktikk, 2.utgave	8	Barnehagens arbeid med tidlig litterasitet	25
Broer og speil	7	Deltakelse og interaktivitet i scenekunst for barn	21
Demokratiske praksiser i barnehagen	27	Didaktikk for en demokratisk barnehage	28
Digital praksis i barnehagen	16	I materialenes verden	10
Kroppslig litterasitet	13	Kunst, kultur og kreativitet	3
Kunstmøter og estetiske prosesser med de y...	12	Kva ser vi - kva gjer vi	18
Leire og keramikk	2	Lesep praksiser i barnehagen	19
Mangfold i barnehagen	24	Matglede i barnehagen	11
Med kunst i barnehagen	23	Mellom steder, rom og materialer	9
Metodologiske ut-viklinger	5	Minoritetsreligioner i barnehagen	20
Musikkpraktisk klokskap	15	Religion, verdier og dannning	6
Samer og nasjonale minoriteter i barnehagen	14	Sammen i lek	4